

עין שבעה

בי"ט וכל עולד בו מוס ב"ט... דאחוה... הכהן... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

רבינו תנאל

עין שבעה... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

אין צדון פרק שלישי בצעה

בי"ט ר' שמעון אמר אין זה... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

דעתיה אמר רבי ור' ת"ש מפולין וקדושים הוא פולין וקדושים מעיקרא הוא לכוון שינויה בקדרת אחריו נגמר

R. Simon

מסורת

מסורת... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

מסורת... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

מסורת... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

מסורת... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

מסורת... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

מסורת... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

מסורת... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

מסורת... ויהי עומד און... דבר ד' וקדוש... ויהי עומד און...

צנין ה' מוקד' - (52) (דנין) אר סנין א' מ' (דנין) ה' מוקד' אחר ג' ה' (דנין) ה' מוקד' (דנין)

3

בסימן סמ"ב
 תקנתו מהא
 ל"ב (פ"ג)
 פסקי ר'
 עירובין הלכה
 טו:
 ויר שמד הקטן
 וז יונה (הנה)
 ה: אה טו:
 זכ"ס (ושם שם
 ה: יז)
 הטור שם:
 זלינת הנכנסה
 י: בדיקת ש"ה
 זין אמריה לגוי
 י: בסיון (ש"ו)
 ז: טו ועוד לקמן
 י"א (פסקי ר'
 י: הנה נדריס
 חמי הקהל
 "ח: ודני פייס
 ד קטנה בסיון
 ז: ודיון לומר
 כלי זה בסיון
 רש (הש"ק):
 ח: קכ"ג (ש"ב)
 ה ומתא (שם
 ט: א):
 חוספות שם
 ד"ה (ש"א):
 ז: שם (פסקי ר'
 ח: ד):
 ר"ח שם ד"ה
 יחד:
 ז: שם הר"ח"ס
 (כלל נב סיון ה
 ז: נראה מדברי
 ד"ה) רמב"ם
 ה (השם הלכה
 טו):
 א שם ע"ה
 ז: ח"ה בר אבא
 ותנן ר"ח"ס שם
 א"ש שבת שם
 ז: נראה מדברי
 ז"ס שם:

ל' צעיר בין השמשות. הקשה הרב ז"י בסיון סמ"ב (עמוד הקטן ד"ה ודני) הא אין מעשרין, כמו שכחוב סיון רס"א (פסקי ר'), ואי מיירי בדמאי, אפילו בלא טרדא שרי, ועיין שם שכחוב שאפילו ודאי שרי לעשר אפילו שלא ללורך השבת אם הוא טרוד ונחפו, לדידן דקיימא לן לא גזרו על שבות צין השמשות בשעת הדחק, ולי נראה ללא שייך טרדא בזה, דיכול לעשרן בחדש בשבת, ולכן נראה לי שכוונת הטור גדלימא במשנה פרק (ו') (ו') [1] דמאי (משנה ד) דאם שכח לעשר עד בין השמשות יכול לקרות שם, וכן כחבו המוספות בסוכה דף כ"ג (ע"ב ד"ה שני), ע"ש. ונראה לי לדוקא במעשר פירות והוי דרבנן או בחוק לרדך, אבל בדגן ויין ושמן דהוי דאורייתא, קיימא לן (רמב"ם להאן) דאין ברירה ולא מהני קריאת שם, ועיין ברמב"ם פרק א' מתרומות (דף) [דיון] ש"י כ"א ובסקף משנה (הלכה כ), וז"ל של שלמה בבבא קמא פרק ה' בדיני ברירה (פסק הראשון) סיון י"ג, ועיין ציו"ד סיון של"ח סוף סעיף י"א: **א** אסור לרמוז. והוא הדיון שאסור לומר לו דבר שיצין ממך כך שיעשה מלאכה (פסקי רקנ"ט סיון י"ט). וא"כ אסור לומר לעכו"ם שיקנה חוטמו כדי שיצין שיעיר הפחם שבראש הנה, לדוקא לומר לו דבר שמצין שיעשה אחר השבת מותר, כמו שכחוב סעיף ו',

ב כל שבות דרבנן מותר בין השמשות לצורך מצוה כגון לומר לגוי להדליק לו נר בין השמשות או אם היה טרוד וכו' והוצרך לו לעשר בין השמשות (י) הנה (כ"ג) כל דבר שאסור לומר לגוי לעשותו בשבת אסור לומר לו לעשותו אלא מותר לומר לו מלאכה שעות אחר שבת: (י) גוים המביאים תבואה בשבת לישראל שחייבים להם ומשום שיש להם מפתח לאוהרו והגוי נחמו להם ומגדלים וממסות יש מי שממיר מסו להגוי ל"ב במלאכה (כ"ד) ע"מ עוסק ואינו של ישראל עד אחר המדינה וישאשבו עמו אחר כך (י) וכן גוים העושים נגימות בשבת והישראל רואה ויקנה אותם ממנו מכל מקום הגוי אדעתא דנפשיה קעביד ואף על פי שהישראל א"ג עומד (כ"ז) בעל דמס או מדשים ואדעתא למכרם לישראל קא עביד שרי:

סיומן שח

דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת.

וכו"ב סעיפים:

א כל הכלים (י) נטלים בשבת (כ"ז) חוץ ממקצה מחמת הסרון בים (כ"ז) כגון סבין של שחיטה (ד) או של מילה ואיזמל של ספרים וסבין של סופרים שמתקנים בהם הקולמוסים (י) כיון שמקפידים שלא לעשות בהם תשימש אחר (י) אסור לטלטל בשבת (י) ואפילו לצורך מקובו או לצורך גופו (י) ואפילו מחזיקים נגדן עם שאר סמיטס א אסור (כ"ז) לטלטולי: (י) והוא

ערך החם להדריק"ש

זה שיהי' גם (בין השמשות). אסורים לגזר להחרים על שם דבר בשבת אלא אם כן הוא ללורך שבת, עיין סיון סמ"א (פסקי ר') ויש מקומות שגזרו בעלי חוץ מביאש בעלות מלאכה תבואה בשבת וישראל טהן לו מפתח חזרו והגוים נטלים ומגדלים עם התבואה של הגוי עד אחר שישאשבו עמו ויאל (מזמין) (י) אבל אם הייתה מחזרה על ישראל והגוי קנה אותה, לטולקו לפני אסור, כי הישראל לא יאמין לגוי (ש"א) (כ"ג) ובשל ישראל קא פסוק כל שאלה תבש עמו, ועיין (דיון) ג', וכן מותר ללך לעדר של גוי ולראות אותו בשבת כשטוב חלב, שאין תלבו מטר עד שיעשה אותם נגימות ויאל (י):

שח פסק א הקולמוסים וכו'. וכן הכלים המוקפים למחזרה שמקפיד עליהם שאל יאמרו דמיס' כוונתם:

שינוי השוה

(כז) בעדר. עיין באר היטב, ובמורה כיהודה מהודא תניא (א"ח סיון לז) כתב, השוכרים שודאג וקונים גם הגבינות הנפשים בשבת, מותר גם מחמת אסור גבינות, אף על פי שהכוונתו נתן הקבות תוך החלב בשבת, אין הישראל עושה כלום, ומכל מקום אלו השוכרים שדעתם לקנות הגבינות הם מביאים קיבה משלהם, וכיון שכבר יש לישראל חלק קצת בגבינות, אין קפידא מחמת אסור גבינות עכו"ם, אפי"ם שהעכו"ם משיב אותה. ועיין בפרי חדש ויר"ד סיון קט"ו (סיון טו), ועיין לעיל (רמ"ג) (רמ"ד) (סיון יא) בשם גינת ורדים (א"ח סיון כ"ג סימן כא):

ה' רמ"א

וע' הלכות שבת
 זן ס"ה:
 י: עמוד ז"ה
 י: סיון אריות
 כה סיון א' ז'
 ים ד"ה מצאתי
 בשם שו"ת
 יעקבוברג דפוס
 ז קנה אריות
 זת שבת סיון
 זלה:
 י"ח (הלכות שבת
 ד רכ"ז):

באר היטב
 (כג) * צעיר. מעשר דרבנן לקרות שם, עיין מ"א (ס"ק ל): (כד) לרמוז. והוא הדיון שאסור לומר לו דבר שמצין ממך כך שיעשה מלאכה, פסקי רקנ"ט סיון י"ט. וא"כ אסור לומר לעכו"ם שיקנה חוטמו כדי שיצין שיעיר הפחם שבראש הנה, לדוקא לומר לו דבר שמצין שיעשה אחר השבת מותר, כמו שכחוב סעיף ז', אבל כשעושה בשבת אסור, דהא אפילו העכו"ם עשה מלאכה (בעלמא) לרמוז לו, ללורך ישראל אסור ליהנות ממנו, כמו שכחוב סיון סמ"ה, כל שכן אומר שם ציווי לעכו"ם, רק שאומר לו שאינו יכול לקרות, עכ"ל מ"א (ס"ק לא). והיד אהרן (הנה"ש ד"ה ונראה) פסק בהב"ט, ומכאן דהא הסרת הפחם אינו אלא חסורא דרבנן אפילו לישראל עצמו, א"כ מותר לומר לגוי שיסיר הפחם, כיון שאומר לו שיקנה חוטמו וזוהו יצין ויסיר הפחם, וכן כתב בכנסת הגדולה (בש"י, הנה"ש אות ב) שרבו מהרמ"ט לפעמים היה לרדך לראות חיה דבר בפסח, והנה לא היה מחזיר יפה, היה אומר הנה אינו מחזיר, והיתה השפחה מגנת ותוכסת רחש הפחולה, ע"ש: (כה) עבדו. עכו"ם שהיה חפצו בשבת לית ישראל אפילו אסורים בטלטול, שרי לומר לו לפשתן לראות מקום שירצה, ואין כאן שבות דשבות כיון שהם כזר העכו"ם. ואם התבואה של ישראל אסור לומר לעכו"ם לפנות, והוא הדיון בכל דבר המוקף דהוה ליה שבות דשבות, עיין מ"א (ס"ק כ"ט וע"ק לז). עכו"ם חפוס אלא השיפץ שיהיה חייב ליהודי, ויכל לומר להבוסט שיקבל ערבות מהעכו"ם ויניה התפוס, אבל לא יאחר לו שיחבוט בערכאות, דרשות (מהר"ם) (מהר"ם) [הלכות ומהני מהר"ם סיון טו], עיין סיון סמ"ה סעיף ג': (כז) בעדר. ואפילו אם העכו"ם אינו עושה הגבינות כי אם בשבת, אם הישראל מקבלם בחובו ואם לא יקבלם יספיד חובו, שרי, כמו שכחוב (סיון) רמ"ד סעיף ו', כל שכן כאן, שלטי גטורים, מ"א (ס"ק לז):

שח (א) * צעירי. פירוש, אותו הסבין של סופרים אסור לטלטל, דהוא נעשה בסם לאיסור ולהימרה, עיין סוף סיון ש"י (מ"א ס"ק א):

לבושי שרד

המורה כ"ז צמ"א /
 הוצגו מכלי שבת, חיוך הלאה
 חבון ינושאים

4

Moellin, Jacob ben Moses

ספר

מהרי"ל

מנהגים

של רבינו יעקב מוליק זצ"ל

יוצא לאור ע"פ דפוסים ישנים וכתבי יד
בצירוף ציונים ומקורות, הארות והערות
שינויי נוסחאות ומפתחות

על ידי

שלמה י. שפיצר

מפעל תורת חכמי אשכנז
מכון ירושלים • תשמ"ט

5

הלכות מילה

החול שהטיל
 הפנדיק⁶ ברכה
 איתא בטור
 דניחא ליה כה
 וכ"כ הרא"ם⁷.
 [כב] אמר מהר
 מהיולדת להול
 להיות ג"כ סנד
 בין אנשים⁸. ו
 הולכים בעצמם
 הוא נעשה סנד

הפתח⁹. וצוה הרב לאחיו לברך אשר קידש ידוד עד כורת הנרות ותו לא,
 דמשם והלאה הכל בקשה לקיים הילד ולהחיותו על דם הנרות שהוציא.
 וכל זה אין לבקש על המזור דלא נחא להו לישראל הקדושים לקיים ממזרים
 שביניהן. ואמר דממעם זה נמו העומדים שם אל יאמרו אחר שנימול כשם
 שנכנס לברית כו', כמו שרגילין לבקש אכשרים⁴. וצוה לקרא שמו כידור על
 שם הפסוק כי דור תהפכות המה (דברים לב, כ). וכן איתא פרק בתרא דיומא⁵.
 וצוה הרב לשמש העיר להכריז אחר המילה לציבור קול רם תדעו הכל
 שהילד הנימול הוא ממזר למען לא יתערב ורעו ברענו⁶. ואמר אלינו מהר"י
 סג"ל שנתגדל הנער ההוא לבן עשר שנים ומת. ונתבו למהרי"ל לבשורה
 טובה שנשתלק ונאסף מתוכנו⁷.

7 ← [כא] מילה בשבת אומר יוצר אפוני אימיו¹, אופן אזורי אימה², אמת ויציב של יו"ם³,
 זולת אות ברית⁴, אלהיכם אני זוכר הברית בקדושה למוסף⁵. כתב הג"ה במהרא"ק⁶
 מילה ור"ח, מילה עיקר בפיוטים. מילה וחתונה, ו"א מילה עיקר וי"א חתונה עיקר. וצוה
 מהר"י סג"ל שתקף אחר המילה יסודו מידם כל צורכי המילה החשובים
 מוקצה להלאה שאין צורך בהן עוד. וגם המוהל לא יחזור ליטול האיומול מן

ב. יעווס נרסה (פ. ש)
 ד. הר"ס (2). מהר"ס
 עכ"ל יו"ד סי' קס"ז
 [כב] א. בחיקה (1)
 שכינה, וכן המילוי נקמ
 שלושה (גה). ג. בע
 ממנה (אז. 2. אזק).
 ו. ע"י אשה שלושה (ג)

7. בדברי רבינו אל
 בד"מ ריש סי' רסו ו
 לו דברי רבינו ירוחנ
 שחולק ומתיר לטלטי
 דמותר לטלטל האיז
 וכ"כ מהרש"ל בתשו
 א, ובביאור הגר"א א
 במג"א או"ח סי' של
 ובמשנ"ב ס"ק טו. (ו)
 בליקוטים שהביא מו
 ועי' ברא"ש שבת פר
 בקרבן נתנאל אות כ.
 8. עיין שינויי נוסו
 ופעמים "סנדיק", ו
 איתא ה"מוהל והכ
 שהמוהל מברך על ה
 ראה מנהגי וורמייזא
 9. כתב הב"י או"ח ו
 שבת אות פ, דכוס
 והוסיף דלפי דברי

שינויי נוסחאות

ד. הוספה פני הסנדיק למזרח ופני המוהל למערב (פ. ש. ש.). ה. נשכר דם המילה ששפך (פרט. שכס. אור. 1) ולהאריך
 ימיו ולקיימו לאביו ולאמו (גה). ו. כן יכניסנו המקום לתורה לחופה ולמעשים טובים (גה). ז. כמעט לבר מלוא
 (גה. שכס.). ח. ושמת מהר"י סג"ל (שכס.) שנת רט"ז ביום ה' יד כסליו נק"ק וורמייזא היו מלין ממזר בחצר
 ב"ה וזוהי מה"ר מן שימי לקולא שמו כי דור (שכס. בגליון).
 [כא] א. ישליך מיזו הסקין (גה).

3. בענין מקום המילה בביהכנ"ס, עיין בכללי המילה לר' יעקב הגוזר ובספר המנהגים לר"י שמש סי' רמ.
4. כ"כ הטור סי' רסה כשם גאון דמזור כישראל הוא לכל דבר ומברכין עליו ברכת מילה עד כורת הברית, אבל אין מבקשין עליו רחמים. ושם בדרישה אות ד ובר"מ אות ז הביאו המעשה מרבינו, וכ"ה כש"ך ס"ק ט.
5. יומא פג, ב. וכן הביא הט"ז בס"י רסה ס"ק ח בשם רבינו.
6. וכן כתב הרמ"א בדרכי משה שם אות ז, ובדרישה אות ד בשם רבינו, וכן פסק בשולחן ערוך שם סעיף ד.
- [כא] 1. יוצר לברית מילה כמנהג אשכנז מהראב"ן, ראה סדר עבודת ישראל (מנהג אשכנז) עמ' 734.

- וראה לעיל בשינויי נוסחאות אות יב שם יוחס פיוט זה לרבינו אפרים או לקליר.
2. אופן לברית מילה כמנהג אשכנז ופולין, שם עמ' 736.
3. מנהג אשכנז, כשאומרים זולת אומרים אמת ויציב וכי' בנוסחא מקוצרת, סדר עבודת ישראל עמ' 216.
4. זולת לברית מילה כמנהג אשכנז, שם עמ' 737.
5. פיוטי "אלוקיכם" שמוסיפין באשכנז בקדושה של מוסף בשבתות שאומרים בהן אופן, ובין היתר גם בשבת ברית מילה, ראה שם עמ' 244.
6. עיין במהרא"ק סי' קכט הגה ה, ו-ז (הובא גם בדברי רבינו בהלכות ימים שבין פסח לשבועות), וראה בסדר אמירת היוצרות שכסוף ספר המנהגים לר' אייזיק טירנא חילופי המנהגים בזה.

החול שהמיל שם עם הערלה בהיותו בהול על הפריעה. ולא ישתה הסנדיק⁹ ברכה מן הכוס דאין קידוש אלא במקום פעודה, וכן הדין ביו"ט. איתא בטור¹⁰ דאבו הבן אין רשאי למול בנו בשבת דהוי פסיק רישיה דניחא ליה בההיא חבלה, אבל גבי אחר הוי פסיק רישיה דלא ניחא ליה, וכ"כ הרא"ם יוד¹¹.

[כב] אמר מהר"י סג"ל דכתב מהר"ם¹ האשה שהיא בעלת ברית לימול הילד מהיולדת להולכנו לב"ה להמול תולכנו עד פתח ב"ה. ולא תכנס אל תוכו להיות ג"כ סנדיק לשם להמול הילד על ברכיה משום פריצות שתלך אשה בין אנשים. ואמר דיש אנשים כשנעשו סנדיקין ואין נשותיהן עמהם, הולכים בעצמם ומביאין הילד מן היולדת. אך הוא נזהר בכך, דפעם אחת הוא נעשה סנדיק ולא היתה אשתו עמו, וצוה להביא אליו הילד לב"ה. כי

שינויי נוסחאות

- ב. יטעוס ברכה (פ. ש.) יסמו מכוס... (1.) יסמה המוהל⁸ (פרט. אופ. 3. או. שבס. ל.) ג. וסן לקטנים⁹ (פ. ש.).
- ד. הר"ם (2.) מהר"ם (3.) הוספה: ודוקא אם יש אחר היודע למול, אבל אם אין אחר שידע למול ימול הוא, עכ"ל יוד"ס רס"ו (פרט. אופ.).
- [כב] א. חקיקה (1.) פרט. אופ.; על יריכותיה (ג.) כנגילים הסנדיקים (10.) ב. הוספה: ליקטט שס במקום שכינה, וכן המול בסמ"ק² (ג.) וכמו שם עוד דגולין לאנשים מנומיהן (11.) וכן ראימי בתשנ"ץ (ש.) רק חששה איש שלוחה (ג.) ג. נעיר לסייען כמנדקאות דרך הנשים לסייע את צליהן (פרט.) להוליכה לב"ה ולו אישה מקבל ממנה (אופ. 2. אוק.) ד. ומוליכין אותו — לנדס — לב"ה (1. 2. 3. 4. ל.) ה. נרענגשטוק (ברוב בח"י).
- ו. ע"י אשה שלוחה (ג.) עד פתח ב"ה (פ. ש.).

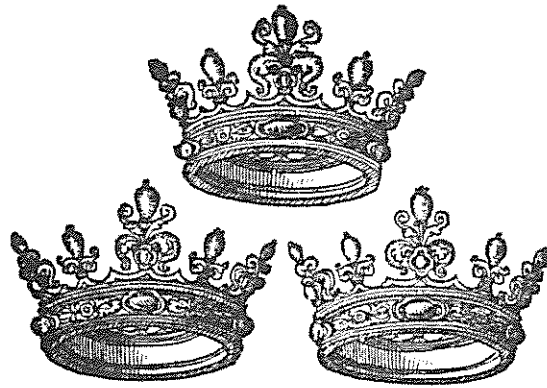
- 7. בדברי רבינו אלה דנו באריכות גדולי הפוסקים. בד"מ ריש"י רסו הביא דברי רבינו, וכתב דנראים לו דברי רבינו ירוחם נתיב א' ח"ב בשם הרמב"ן שחולק ומתיר לטלטל, ולפיכך פסק בשו"ע שם ס"ב דמותר לטלטל האיזמל ולהצניעו בחצר המעורב, וכ"כ מהרש"ל בחשובה סי' מ. אכן הט"ז שם ס"ק א, ובביאור הגר"א אות ג כתבו כרבינו לאסור. ועיין במג"א אר"ח סי' שלא ס"ק ה, ובט"ז סי' שי ס"ק ג ובמשנ"ב ס"ק טו. (ועיין בסמ"ק מצורף מצוה קנד בליקוטים שהביא מהאשר"י במפורש כדברי רבינו. ועי' ברא"ש שבת פרק כל הכלים סי' ד, ובמ"ש שם בקרבן נתנאל אות כ.)
- 8. עיין שינויי נוסחאות דפעמים איתא "מוהל" ופעמים "סנדיק", וברמ"א אר"ח סי' רעג סעיף ה איתא ה"מוהל והסנדיק. והמנהג באשכנז היה שהמוהל מברך על הכוס ואח"כ נתן לסנדק לשתות, ראה מנהגי וורמייזא לר"י שמש דיני מילה סי' רמ.
- 9. כתב הבי"א אר"ח סי' רעג בשם הגמ"י פכ"ט מהל' שבת אות פ, דכוס של מילה בשבת יתננו לתינוק, והוסף דלפי דברי הגאונים שכתב פטור שם, אם
- שותה שיעור שחייב עליו ברכה, יכול לשתות המוהל בעצמו. וכך פסק הרמ"א שם סעיף ה, אך הוסיף דנהגו ליתן לתינוק. ורבינו כאן לא חילק וכתב בפשיטות דאין למוהל ולסנדק לשתות, וגם הא דיתננו לקטנים איתא רק בחלק מכתה"י, ראה שינויי נוסחאות.
- 10. יוד"ס סי' רסו.
- 11. לפנינו בטור בשם הרא"ה (ה"ר אליעזר הלוי), וכנראה ט"ס גם בכת"י וגם בדפוסים. ועיין בתרומת הדשן סי' רסה שביאר דין זה באריכות, והביא מהאחד מהגדולים שהזהיר לאבי הבן שמל כבר כמה פעמים, שלא ימול בשבת אם יש מוהל אחר. אך בסוף דבריו הסיק דאם כבר מל פעם אחת מותר לו למול בנו בשבת, וכן נפסק בשו"ע סי' רסו סעיף ז.
- [כב] 1. דברי מהר"ם הם בתשנ"ץ סי' שצז, ובמנהגים דבי מהר"ם עמ' 80. והובאו בשם רבינו בד"מ סי' רסה אות יא ו נפסק ברמ"א שם סעיף יא. ועיין בפרישה שם אות כ.
- 2. בסמ"ק לפנינו ליתא, כ"א בסמ"ק מצורף מצוה קנד אות עז, שהביא הדברים בשם תשנ"ץ הנ"ל.

ספר תולדות

אדם וחוה חברו החכם הגדול רבינו ירוחם
בר משולם זצל מארץ פרוכינצה

דפס במנות השר מנייסיקו מיש אליוויז כרגדיון בן הארון מנייסיקו מיש פיורו כרגדיון

שכח חממת אלפים גשם עשות ושלש עשרה לכריתית שולם בשכח חממת לכחוכו הדוכום פראניסקו דו' כל יר' ס' אק'.

בוניציאה

נתיב ראשון

חלק שני

וירך לבדוק ויפה טרודים ובמראית העין ולא כבדול שמה יסחב
 ורואין וזוהרין היאך מוהלין אותו ואם נראיתלו ערלה כטסה
 ממתינין לו הרבה שלא ויבאוהו לירי סבה ואין חוששין לה עב
 ועוד פשוט ונולד כשהוא מהול אין מחללין עליו שבת * משוך
 ונולד כשהוא מהול ובר שנתביר כשהוא מהול וקטן שעבר זמנו
 וכן מי שיש לו ב ערלות אינס כמולים אלא ביום כי כל הנמולי בין
 בזמן בין שלא בזמן אינס נמ לים לא ביום כך פשוט ביום *
 וכן כתב רמ"ה בתשובה ואין נמולין אלא ביום אחד הנך החמיר ואם
 עשה משעלה עמוד השחר כשר כדאיתא במגלה * עשין כל זרבי
 מילה בשבת כאשר אפרש כך פשוט בשבת * כל מלאכה שאיפשר
 לעשותה בערב שבת בשביל מילה אינה דוחה שבת ואם לא הביאו
 כלי מערב שבת כגון אומל אין מביאין אותו דרך רשות הרבים
 ולא דרך כרמית אבל מביאין אותו דרך גבול וחצרות וקרפפות
 אם שבתו בתוכן אבל אם לא שבתו בתוכן לא בבי' אין מביאין אותו
 דרך חצרות גגות וקרפפות שלא שבתו הכלים בתוכן כך פשוט
 בשבת * ואם אומרי לנו להביאו דרך רשות הרבים או דרך
 כרמית שבתנו למעלה דין לנדרך מילה אם יכול לומר לנו וכו' *
 מילה דוחה שבת משום דאי איפשר לעשותה מערב שבת דעיינן
 לא הניע יום שמיני * אבל שלא בזמנה אינה דוחה לא שבת ולא
 יום טוב כגון שערב יום ח' קודם שבת או יום טוב ומילה דוחה
 טרעת בין בזמנה בין שלא בזמנה כך פשוט בשב' גוי שמל מילתו
 פסולה ונגענו מהול מילתו פסולה וישראל שאינו מהול מילתו
 כשרה כדתנן הגדר מן הערלים מותר בערלו וישראל כך פשוט
 כ' ע"ז אבל אשה שידעת למול מלה וכן פסק ר"ף דהלכה בר' יוחנן
 כך פשוט כ' ע"ז * עשין כל זרבי מילה בשבת מוהלין ופורעין
 ומוטטין * פירש מוהלין חוץ הערלה * ופורעין פריעת הער
 המכסה ראש הגיד ומוטטין הרם ומשימין עליה אם פלגית וכמו
 ואם לא שחק כגון מערב שבת לועם כשיניו וכו' * ואם לא טרף
 יין ושמן מערב שבת כותן זה בעצמו וזה בעצמו ולא יטרוף אותם
 יחד בשבת * ואין עשין לו חלוק לכתלה בשבת פירוש חלוק היו
 עושין כעין כים דמוק ומלבישין ראש הגיד עד העטרה וקושם הם
 כיו שלא יסוב הערר לכסות הגיד אבל כורך עניה סמרטוט לא
 הזמין כורך על חבטו ומביאו דרך מלכות ואפילו מחנה אחרת *
 וכיום טוב שוחקים לו כמון וטורפין לו יין ושמן * כל זמן שעוסק
 במילה שלא שלק דיון אם ראה שנשתיירו בה עטין כלומר שירדי
 ערלה חוזר וחותרם בין שאותם עטין מעבדין המילה שאיל כשרה
 עד שיחמס כגון שחופין רוב העטרה בין שאין מעבדין המילה
 אבל אם פירש שטילק ודיו על העטין שמעבדין המילה חוזר ועל
 העטין שאין מעבדין המילה אינו חוזר כך פשוט בשבת * ועטין
 המעבדין רוב נוכחה של עטרה ולא רוב נוכחה אלא אפילו רוב
 הקפה במקום אחר נקראים מעבדין המילה ואין מילתו מילה *
 ומותר לטלטל השכין ולהסירו אחר המילה דמאחר שטלטל הכלי
 בהתר מחוירו לאי זה מקום שירצה אף על פי שאין לו תנוח אח' *
 למול כך כתב הרמ"ם בתשובה * התחיל למול בין השמשות
 כמונאיו שבת שכל היום כשר למילה ואמרו לו שלא יכול לנמרה
 ביום והתחיל לעשותה בשבת ולא יכול לנמרה עד שהסכה ענוש
 כרת דעשה חטרה שלא לנדרך בשבת כך פשוט בשבת * העושה
 יתקן למילה יש' שפת חלוק שכתבתי למעלה שמי' בראש הגיד
 יהפוך שפתו למעלה שמה ירפך ראש חתוך הנגד במכה וכשיבא
 להפסיק החלוק מעל המילה ימרט ויקרע ראש הגיד כך פשוט
 בשבת * אם התינוק ארום ביותר או ורוק ביותר ממתנין לו
 עד שיתפס דמו ומעבדי אותו מלימול וכן כונא כזה כך פשוט
 בשבת * ספק ואכדונוסם אין מחללין עליו שבת למילה פשוט
 בשבת * מי שפסק כרבי יהודה דאכדונוסם מחללין עליו

פ"ה הערל

פ הקור'

למפרע

פ' עשין

פרק רבי

הל' טור

דמילה

פ"ה מילה

פרק אין

משמדין

ט

פ"ה מילה

ומותר לטלטל

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ט

ה. שם נרש"י ד"ס כל וסע
 ע"ג פלוגתא דלמורתי
 ופסקו הפוסקים והוא
 שם סימן ג' ר"ן שם נ"ג, ג
 ד"ס לענין דרמב"ם שם הלכה
 י"א לתומתי:
 ט. שם ק"ל ע"ג משנה
 וסרי עקיבא (האשפוקא)
 הלכה כותיה שם ק"ג, ט:
 י. שם בגמרא:

ד שתי ערצות. שני עורות זה על גבי זה (רש"י שבת קל"ג, ג ד"ה
 שני ורמב"ם י'): זה איזמל למילה מערב שבת בו, כמובן ביו"ד
 סימן רס"ו [פסקי ד פנה] דמותל לטלטל הסכין לאחר המילה וכו',
 והוא מרבינו ירוחם נתיב א' חלק ב' י"ה, א] ח"ל, ימותל לטלטל
 הסכין (להסיר) [להחזיר] י'
 לאחר המילה, דמאתר שטלטל
 הכלי צהיתר מחזירו לחיו מקום
 שירלה, וכן כתב הרמב"ן, עכ"ל.
 כוונתו, דקיימת לן דכל מוקפה
 שהוא נידו מטלטלו לחיו מקום
 שירלה, וכמו שכתוב סימן ש"ח
 סעיף ג', אכל לאחר שהניחו מידו
 אסור לטלטלו, כמו שכתוב ריש
 סימן ש"ח, וכן כתב מהרי"ל (הלכות מילה עמוד תמ"ז). וכן כתב רש"י
 בתשובה [סימן מ] וביס של שלמה צביה פרק ג' [סימן טו] בשם
 מהר"א מפראג, אלא שהוא חולק עליו, וסובר דלן מוקפה לחי

שבת, ע"ש. ולי נראה להחמיר, וכן משמע סוף סימן תל"ט [פסקי
 ה, דלא עלי הוי מוקפה מחמת חסרון כיס, כדליתא בגמרא [גמרא]
 דף קכ"ג ע"ג], ומותר לטלטלו לקצב עליו בשביל לזורך יום טוב
 ואחר כך אסור לטלטלו, הכא נמי לא שאל. וכן משמע ממה
 שכתבתי [סוף] סימן תרנ"א
 בשם היורשלמי (סוכה פ"ג הלכה י"א).
 והא דקיימת לן [טור סימן ט] עמוד
 שטו] דלן מוקפה לחי שבת, היינו
 דצברים שאסורים מחמת ששקפה
 אוחס מדעמו, אמרינן כיון שהיה
 דעמו עליהם צין השמשות שרי
 היכא דהדר ואחזו, כמו שכתוב
 סימן ש"י [פסקי ג], אכל הכא לאחר
 שאל בו חזר להסורו, דמוקפה מחמת חסרון כיס הוא, והוי כפירות
 שהיו ראוין צין השמשות ועכשיו אינם ראוים דאסור לטלטלם, הכא
 נמי כן. וכן כלי שמלאכתו לאסור ששמשם בו היתר, אסור

הבמות שלמה

שהיה לו רשות למול אחר
 מהם שבת, ושנה דמריה היא
 אלא, ומזה עשה. אף על פי
 שהם שני גוסי, כיון שזו
 כהול שני, עכ"ל. והנה מה
 שחזקו גלושני לומר שבת
 דמריה הוא אלא, לן לו הנהיה
 הוא לן לומר, כיון דכבר
 כתב שיש לו רשות למול אחר
 כשהיה היה לו לומר וזהו
 עשה, ולמה לו לחזק ולומר
 שבת דמריה הוא אלא, וגם
 מינה היא, אף לומר, והיה
 לו לומר ושנה דמריה אלא.
 ונראה לי לפרש כונתו, דהנה
 כטומאה קיימת לן [הבמות]
 נישא מקום ד נהיה דטומאה
 דמריה הוא גלושני, וכן קיימת
 לן שנה דמריה הוא אלא הנה,
 כמו שכתב הרמב"ם בהלכות
 שבת ג' א], אכל כדכונתו
 שבת הוה שבת חמורה, כדליתא
 נהיה דף מ"ו [ע"ג]. והנה
 יש למיין נהיה כהנה וכן
 נמשך דמריה או הנהיה, והנה
 מלשון הרמב"ם שכן נראה
 דשבת הוה דמריה אלא הנה
 דלדי כתב שבת דמריה הוא
 או הנהיה אלא, הן שבת ריש
 לומר דלשון הש"ס נקט
 דקאמר [שבת ק"ג, ט ק"ג א]
 דעתיק שבת נהיה אלא, אף
 דעתיק שבת נהיה לן, וזהו
 מוכח כן מלשון הרמב"ם,
 שכתב שבת דמריה הוא אלא,
 מלשון "ש"א" משמע דעל פני
 אשכח שבת קאמר דמריה

לחלו שבת הממורה, מ"א [ס"ק ג], ע"ס ועינין בש"ך ליו"ד סוף סימן
 רס"ד [ס"ק י"ב]. ועינין יו"ד סימן רס"ג [ש"ך ס"ק ד] דאם יש עדלה
 כבושה, פירוש שעור נדבק מאד בבשר, דוחה שבת. ובתשובת מבי"ט
 חלק (א' סימן פ"ט) [ג סימן פד] כתב דאם יש בו ציצין המעכבין
 המילה דוחה. ובאגודה פרק רבי אליעזר מילה (שבת סימן קסד) כתב,
 נולד מהול בשבת טוב למולו ביום שלאחריו, ע"כ. משמע דסבירא ליה

באר היטב

הלל שבת הממורה, מ"א [ס"ק ג], ע"ס ועינין בש"ך ליו"ד סוף סימן
 רס"ד [ס"ק י"ב]. ועינין יו"ד סימן רס"ג [ש"ך ס"ק ד] דאם יש עדלה
 כבושה, פירוש שעור נדבק מאד בבשר, דוחה שבת. ובתשובת מבי"ט
 חלק (א' סימן פ"ט) [ג סימן פד] כתב דאם יש בו ציצין המעכבין
 המילה דוחה. ובאגודה פרק רבי אליעזר מילה (שבת סימן קסד) כתב,
 נולד מהול בשבת טוב למולו ביום שלאחריו, ע"כ. משמע דסבירא ליה

ביאור הגר"א

[ג] ויצא דופן וצריכה בו וכו' בו, ומסקא לן כמאן, משום דרב אפי' [שם]
 דלא כתנן קמא [שם ע"ב], ומסקא לן אי שמיע ליה וסבירא ליה דלא כתנא
 קמא, או לא שמיע ליה הברייתא דאי הוה שמיע בו: [ד] [ועינין לן לצידי, שם
 ק"ג, א] כמביתו:

הגהות רעק"א

[הלכה יח] ילדה [טומטום] תשב לזכר ולנקבה, והיינו ימי טהרה לזכר, מדלא כתב
 ולנדה. למעין בגמרא בכבא בתרא דף קכ"ו ע"א], ועל כרחך משום דהוי זכר
 ודאי, וממילא מלין אותו בשבת. [ובישראלית מלין כן מנכיר אם מלין איתו
 בשבת, יש להעזרה ממה דאתא בשו"ע יו"ד סימן [ג], הגא"א: [ג] איזמל. עיין מה שכתבתי
 בסיומן ש"י סעיף ג' [סימן ג] א] שם יש לטלטל האיזמל לאחר המילה, ועיין מ"א
 [פסקי ס"ק ט]:

הגהות והערות

[ב] ביאור מילס זה
 הוסמט מתהודות אמ"ד
 תב"ג [באר הגולה]
 ובמקומו נדפס "פירוש הולד
 הולד" מהש"ס שפסחו נענה,
 רש"י:
 [ג] עיין פמ"ג שהעור
 דגרמנ"ם ליתא, ועיין בכף
 חשנה מילה א', ו דמלשון
 הרמב"ם משמע פסוקים
 השני נכ"ש:
 [ד] עיין מהדורות פמ"ג
 קמ"ה, וביס [נתיב חיים
 ויראה...]

הגהות רעק"א

[הלכה יח] ילדה [טומטום] תשב לזכר ולנקבה, והיינו ימי טהרה לזכר, מדלא כתב
 ולנדה. למעין בגמרא בכבא בתרא דף קכ"ו ע"א], ועל כרחך משום דהוי זכר
 ודאי, וממילא מלין אותו בשבת. [ובישראלית מלין כן מנכיר אם מלין איתו
 בשבת, יש להעזרה ממה דאתא בשו"ע יו"ד סימן [ג], הגא"א: [ג] איזמל. עיין מה שכתבתי
 בסיומן ש"י סעיף ג' [סימן ג] א] שם יש לטלטל האיזמל לאחר המילה, ועיין מ"א
 [פסקי ס"ק ט]:

הגהות והערות

[ב] ביאור מילס זה
 הוסמט מתהודות אמ"ד
 תב"ג [באר הגולה]
 ובמקומו נדפס "פירוש הולד
 הולד" מהש"ס שפסחו נענה,
 רש"י:
 [ג] עיין פמ"ג שהעור
 דגרמנ"ם ליתא, ועיין בכף
 חשנה מילה א', ו דמלשון
 הרמב"ם משמע פסוקים
 השני נכ"ש:
 [ד] עיין מהדורות פמ"ג
 קמ"ה, וביס [נתיב חיים
 ויראה...]

הערת פרייזל
 בולגות מיהא ימין חנוך גאל
 חנוך ינואל

שאלות ותשובות מהרש"ל

הכרם המאור הגדול. היה ראש ואב להכמים. האיר עיני ישראל בתורתו כאורנים ותומים. וירד במצולות ים התלמוד עד לתהומים. וחיבר החיבור הגדול בו כל מיני מטעמים. ריחו נודף כראש בשמים. נקרא י"ם ש"ל שלמו"ה. עמוק מני שבע ימים. וכל נדיבי עמים. החשובים והרמים. המאחרים והקדומים. כולם מימיו שותים. ומתורתו המה חיים. הלא הוא הגאון המופלג עלה לשיבה שבשמים.

מהר"ר שלמה בן מהר"ר יחיאל לוריא ז"ל
תהא נפשו צרורה בעדור החיים אמן

לקדושים אשר בארץ המה נאה ליתן תהלות. לעילת העילות. אשר רחמיו לא כלו. הגדיל לנו שלומנו להקהיל כרבים קהלות. ויאצל מן רוחו באצילות. על החכם השלם מהר"ר שלמה לורי"א ז"ל הנ"ל. המעולה בכל מיני מעלות. והשיב לנו תשובות ושאלות. ובהן הלכות פסוקות חבילות חבילות. ובפרט הרבה דינים המהוגים באלו גלילות. ונכללים בו הרבה כללות. נפלאים וגדולות. לכן אל תחוסו על הזוים אשר המה עגולות. כגלגל שהזור בעולם מגלגלות. וקחו במחיריהן ספר יקר מכל סגולות. ובפרט תלמודי דמר המה יחושו בלי עצלות. כי ימצאו בו דברים הרבה. אשר המה לו מועילות. ופן יקדימו אחר בזיוות ובהשתדלות. ותמצאו קרח מכאן ומכאן בלי שום תועלות.

ותהי ראשית מלאכתו ביום ששי תשעה עשר י"ו להודש אב על ידי הקצין המזכה את הרבים בפועל ידיו ועליו נאמר המה שכרו אתו ופעולתו לפניו הוא כמר קלוינימוס בן מהר"ר מרדכי יפה ז"ל המחוקק פה ק"ק לובלין שנת לא ישמע עוד המס בארצין עד ושבר בגבולך וקראת ישועה חומותיך וגומר.

[נוסח שער דפוס ראשון לובלין שלד]

יצא לאור במהדורה מחודשת ומפוארת באותיות מאירות עינים מונחת היטב עפי" דפוס, תוספות תשובות חדשות, ועוד ספרים מהמהרש"ל, תוספת אלפי מראי מקומות עיונים והערות, מפתחות ותולדות רבים

יצא לאור על ידי **זכרון אהרן**
פעיה"ק ירושלים תשע"ט

שרי בטלטול לכל, אלא שאסור לו ולכל ביתו עד למוצאי יום טוב בכדי שיעשו, ולישראל אחר שרי ביום שני, ואף בליל שני לאחר בכדי שיעשו.

הנלע"ד כתבתי²⁶⁸, והחולק עלי שלא לשם שמים, יתהפך פניו כשולי קדירה וכיריים.
דברי שלמה בן מהר"ר יחיאל לורי"א

סימן מ

שאלה, האיזול שמלין בו בשבת אי שרי לטלטלו, או להצניעו מיד אחר המילה. כי נמצא כתוב בדרשות מהר"ל [הלכות מילה עמ' תפ"ו] שנהג בו איסור.

תשובה, יראה דשרי לטלטלו או להצניעו. אף על גב היכא דליכא מילה בוודאי אסור לטלטלו, משום מוקצה דחסרון כ"ס, כמו סכינא דאושכפי דמודה בה רבי שמעון דאסור, מכל מקום הכא שרי, דהא מסקינן בפרק אין צדין [ביצה כו ע"ב] ללישנא בתרא דהילכתא כוותיה, דאין מוקצה לחצי שבת, דמאחר שהיה מוכן בין השמשות, אף על גב דאידידי אחר כך, מכל מקום היכא דחור ואיתחזי שרי, כל שכן זה שלא הודחה כלל, אלא שנעשה בו מלאכתו. ואין לחלק ולומר דווקא התם הוא דשרי משום דשוב אתחזי, ועדיף מהכא דאחר המילה לא אתחזי, והוי מוקצה מחמת חסרון כ"ס דחייס עליה. או נימא דלא הוכן מעולם אלא למילה ולא לדבר אחר. זה אינו, דסוף סוף מאי שנא מהשוחט להולה בשבת והבריא [חולין טו ע"ב], פירוש והבריא כבר קודם ששחט והוא לא ידע, דשרי לר' מאיר לאכול לבשר חי אף לבריא. ואף רבי יהודה לא פליג אלא משום דקניס שוגג אטו

מזיד, ומשום איסור שבת, אבל משום מוקצה לא נאסר, הואיל והיה מוכן בין השמשות לחולי, לא חשוב מוקצה אפילו לאחר.

ואף שיש לחלק ולומר דוקא גבי חולה שרגילות הוא שתזור לחליו, ומשום הכי לא הוי מוקצה, והוי כמו גומריו בידי אדם דשרי, וכן כתבו התוספות [שם ד"ה כגון] בחד שינויאי, מכל מקום באירך שינויאי לא רצו לחלק בין חולה והבריא, וכתבו דמשום אין מוקצה לחצי שבת הוא דשרי לר' מאיר²⁶⁹.

ועוד מקושיות התוס' יש להוכיח דכל כהאי גוונא שהיה מוכן בין השמשות, אפילו עבר אחר כך היתירו, אפילו הכי לית ביה איסור מוקצה. שהרי הקשו שם על הא דמסיק שהיה לו חולי והבריא, וא"ת אם יש מוקצה לחצי שבת אמאי שרי לר' מאיר בשוחט לחולה והבריא כו', משמע להדיא מאן דשרי בפרק אין צדין ואמר שאין מוקצה לחצי שבת, שרי נמי כל כהאי גוונא שעבר מלאכתו וההיתר שלו.

ועוד נראה להקל. שהרי כתבו התוספות [שבת מג ע"א ד"ה בעודן - ביצה כו ע"א ד"ה אלא] והרא"ש [ביצה פ"ג סי' ז], אפילו למאן דס"ל דיש מוקצה לחצי שבת, הני מילי לעניין

268. עיין בדברי רבינו בספרו ים של שלמה ביצה פ"ג סי' ה, מה שכתב בענין זה, ומסיים שם בד"ה ולענין ו"ל, דלאותו שהובא בשבילו אסרינן כל בו הימים, ולערב ביו"ט שני בכדי שיעשו, אבל לאחרים ביום בו שרי לכולי עלמא מ"ג. והאסורו, לפי דעתי היא הוראה שאין בה כמש ואינה ראויה לשמוע. ואחרים באו לחלוק עלי בזה, ותפסו דברי הסמ"ק

[הרבינו פרץ שם בס"י קעד בהג"ה אות טו] שכתב להחמיר ולאסור כל בו הימים אף לאחרים. והתירומת הדשן [ח"א סי' עח] כתב להקל לאחרים ביו"ט שני כשיש אורחים נכבדים, ואני התרתיו בכל ענין. ובתשובה שכתבתי ביומי חורפו הארכתי בענין נגד החולקים עכ"ל. 269. ע"י בהערות הגדו"ש אלישיב ביצה כו ע"ב.

אכילה, אבל לו כן בגזון דידן דשרי. ואין לחי היה מוכן למו השמשות היה זה מן המוכן. ז דבמילתא דרבנן הוברד למפרע י מוכן איזמל זו אמרינן ברירה, דלעניין מוקצה שבין השמשות כבר יצא מן שנשחטה לחול בהמה לא היית אחרת, אלז **אבל** מכל מג שמטילין לאיסור אפילו מכל מקום עתד מוקצה כאבן, שהיא עליה, וה לטלטלה, אפילו

270. באליה רבו לתמיחתו הא כתב דתניא [ל"ו ע"א ז לצל ולא התיר אי התרוכה סי' רנ" מדליקין שבת סי' כב"י יו"ד סי' רס בדרכי משה אות מילה עמ' תפו ד האיזמל מידו, וכן כדברי רבינו ידו השמשות יוכל לכ שם בט"ז ס"ק א לטלטל, וס"ל ש

אכילה, אבל לענין טילטול מודה דשרי. ואם כן בנדון דידן שהוא לענין טילטול פשיטא דשרי. ואין לחלק ולומר דמנא לן דזה האיזמל היה מוכן למול בו, שמא בערב שבת בין השמשות היה עומד למול באיזמל אחר, ואין זה מן המוכן. זה אינו, פשיטא לפי מה דקיי"ל דבמילתא דרבנן אמרינן ברירה, ה"נ אמרינן הוברר למפרע שבערב שבת בין השמשות היה מוכן איזמל זה למול בו. אלא אפילו לא אמרינן ברירה, מכל מקום לא קשה מידי, דלענין מוקצה לא תלוי בכרייה, אלא מאחר שבין השמשות היה עומד למול בו, ומלו בו, כבר יצא מידי מוקצה. דאל"כ הבהמה שנשחטה לחולי כו', נמי לימא שמא אותה בהמה לא הייתה עומדת לשחיטה אלא בהמה אחרת, אלא שמע מינה שאין לחלק.

אבל מכל מקום נראה שהכלי שבו החול שמטילין לתוכו הערלה, יש בו צד לאיסור אפילו היה מוכן בין השמשות לכך, מכל מקום עתה שזורקין עליה הערלה שהיא מוקצה כאבן, ואסור לטלטל הכלי כל זמן שהיא עליה, והוי כמטה שעליה מעות שאסור לטלטלה, אפילו לא היו עליה המעות כל בין

השמשות [שכת מד ע"ב]. אבל מכל מקום נראה דשרי, משום דבטיל לגבי החול, ולא דמי למעות דחשוב ולא בטול, אבל הערלה בטלה לגבי חול, ולא גרע מכנונא דמטלטלים אגב קיטמא, בפרק כירה [מו ע"א] אף על גב דאיכא עליה שבירי עצים, משום דבטלים לגבה, וכל שכן שהשופר שרי לטלטל אחר שתקעו בו, כי כמדומה בימי חורפי ראיתי שנהגו בו איסור, ולא ידענא למה, שהרי כל היום הוא ראוי לתקוע בו, שהרי מחנכין בו התינוקות לתקוע. **ועוד** תמיהני למה אסור לטלטל אפילו בשבת, מאחר דקיי"ל כר' שמעון [שם קנו ע"א] דמוקצה מחמת איסור שרי, אפילו באיסור דאורייתא, חוץ מנר שהדליקו בו באותו שבת דרתייה בידים, כל שכן במוקצה מחמת איסור דרבנן דשרי²⁷⁰. אחר כותבי תשובה זו מצאתי שכתב רבינו ירוחם [נתיב א ח"ב יד ע"א] בשם הרמב"ן²⁷¹ כדברי ה"ל, מותר לטלטל הכלי להסירו לאחר המילה, דמאחר שמטלטל הכלי בהיתר, מחזירו לאיזה מקום שירצה, אף על פי שאין לו תינוק אחר למול.

L

270. באליה רבה סימן תקפח [סק"ג], ותימא לחמיהתו הא כתבו תוס' בשבת דף ל"ה [ע"ב ד"ה דתניא] ל"ו [ע"א ד"ה הא] דר"ש מודה דאסור מחמה לצל ולא התיר אלא לצורך גופו ומקומו, וכ"כ ספר התרומה ס"י רנ"ד והגהות אשר"י סוף פ' במה מדליקין שבת ס"י כד וסמ"ק ס"י רפ"א. 271. הובא בב"י יו"ד ס"י רסו סוף סעיף ב' ד"ה כתב. ועיי"ש בדרכי משה אות א, דהביא בשם המהרי"ל הלכו' מילה עמ' תפו דמחמור, שמיד אחר המילה יזרוק האיזמל מידו, וכן ביו"ט. והד"מ חולק עליו, וס"ל כדברי רבינו ירוחם, דמאחר שלא הוקצה בין השמשות יוכל לטלטלם לאיזה מקום שירצה. ועיין שם בט"ז ס"ק א שחולק על פסק רבינו שמתיר לטלטל, וס"ל שיש לאסור לטלטל, אלא מותר

להצניעו באותו חדר שמל שם וחו לא. וכן פסק המג"א באו"ח ס"י שלא ס"ק ה, שכל זמן שהיא בידו מותר לטלטלו להיכן שירצה, אולם לאחר שהניחו מידו שוב אסור לטלטלו. והביא ראיה מירושלמי סוכה פ"ג הלכה יא. וכן כתב בהגהות הגר"א כיו"ד שם ס"ק ג, עוד מהמיר יותר מהט"ז דאף באותו חדר אסור. ועיין בנקודות הכסף שם שפוסק כדברי רבינו והרמ"א. ועי' פסק בספר רב פעלים ח"ג או"ח ס"י יח דהביא כל הרעות בזה. ומסיים בסוף התשובה דנראה דמותר לטלטלו לכל מקום שירצה, דהואיל ואשתיר לטלטלו בעשיית המצוה, אשתירי לטלטלו לכל מקום שירצה גם אחר גמר המצוה, וזה הוא כפסק רבינו כאן. ועי' בצ"ח ביצה יא ע"א ד"ה ושוין ובעמודי אש ס"י ה אות ד.

לשם
קדירה
ר"י א
מוקצה
משות
ר.
חולה
משום
אדם
כחד
רצו
אין
269.
כהאי
עבר
ויסור
שהיה
לחצי
חולה
בפרק
שרי
היתר

[שבת
אלא
ס"ל
עניין

שכתב
רומת
שני
ענין.
נגד
לישיב

מחמת איסור דרבנן דשרי כדברי הרמב"ן

ספר

ים של שלמה

מסכת ביצה

זה הים גדול ורחב ידים, שם רמזו לאין מספר היות דאביי ורבא.
כי גדול כים ספרו אשר צלל במים אדירים. כשעריו המצוינים בהלכה.
שם שם לו משפטים ישרים. כיד המלך שלמה, שמו נאה לו והוא נאה לשמו.

הלא הוא הגאון הגדול ע"ה פ"ה נ"י ר"ג ור"מ

מוהר"ר שלמה לורי"א זללה"ה

המכונה המהרש"ל

אשר יצא לאור בפעם הראשונה בק"ק לובלין בשנת שצ"ו לפ"ק, ע"י נכד המהבר.
וכעת יוצא לאור עולם ברוב פאר והדר בהגהה מדוייקת עפ"י דפו"ר
ונספד בו ציונים ומראה מקומות הערות והארות מספרי רבותינו האחרונים
להקל על הלומדים ועוד מעלות רבות ונצרכות
כאשר עיני המעיין תחזינה מישרים
בעריכת חבר תלמידי חכמים

ועתה יוצא לאור ע"י המשתדל
ע"ה דניאל ביטון ס"ט

שנת תשע"ז לפ"ק

בעיה"ק ירושלים ת"ו

עליה מעות מותר לטלטלה, והוא שלא היה עליה כל בין השמשות, ע"כ.

וכתב הרא"ש (סע), ואיכא תרי לישנא, ללישנא קמא אמר ליה יש מוקצה לחצי שבת, וללישנא בתרא אמר ליה אין מוקצה לחצי שבת. ומסתברא כלישנא בתרא, דבשל סופרים הלך אחר המיקל, ולכך לא הביאה הר"ף¹, ע"כ. וכן דעת הרשב"א (סי' סימן טס) והר"ן (יה, ג מדפי הר"ף).

ואני אומר ודאי הלכה כמאן דאמר אין מוקצה לחצי שבת, מדקאמר גבי הא דכופין סל לפני האפרוחים כו' קסבר מותר לטלטלו, ולא אמר מותר לטלטלו, משמע דהכא פריך קסבר מותר לטלטלו כאותו מאן דאמר שסבר אין מוקצה לחצי שבת. וכן פירש רש"י (סנה מ"ג ב ד"ה כל נ"ק)², ומשום הכי נראה שכך הלכה, מאחר שרב יוסף סובר כמותו. ונהי דשאר אמוראי פליגי עליה לשם, בהאי סברא לא פליגי.

ועיקר דין גומרו בידי אדם ביד גוי לענין שנגמר בשבת או כיו"ט או תפירת הבגדים שכתב האור זרוע פה (בנהות אשכ"ז סימן ג, הלכות יו"ט סימן ע"ה) כתבתי בפ"ק דשבת סימן נ"ח.

תו גרסינן (מ"ג) מוקצה שיבשו ואין הבעלים מכירין בו מותר. פירוש, גרוגרות וצימוקים שהיו מוקצין מחמת שלא נתייבשו, כל שיבשו בין השמשות אע"פ שלא ידע באותו שעה שיבשו, אלא שנודע לו אחר כך, מותר. ולא אמרינן כיון שהיה סבור בין השמשות שלא יבשו עדיין, הרי הוקצה לו באותה שעה ואיתקצו לכולא יומא, דליתא.

ואמרינן נמי בגמרא דמוקצה דחזי ולא חזי, דאיכא אינשי דאכלי ליה ואיכא אינשי דלא אכלי ליה, דאי אזמניה נפק ליה מתורת מוקצה, ואי לא לא. וכתב הר"ן (יה, ג מדפי הר"ף) [כל זה³]. אע"ג דבירושלמי בריש ביצה (פ"ב ה"א) קאמר בפשיטות דמוקצה שיבשו ואין הבעלים מכירין בו אסור, נקטינן כגמרא דידן.

1 כתב הקרבן נתנאל ואת"ו דטעם בשל סופרים הלך אחר המקל הוא לדעת הרא"ש, אבל להר"ף דרכו בכל מקום לפסוק כלישנא בתרא. 2 לא ברירא נהי ראה בדברי רש"י יותר מהגמרא שם. 3 הגנה הר"ן לא הביא כלל דברי הירושלמי, דברי רבינו לקוחים מהבית יוסף (סימן ע"ה) ושם נרפס: וכתב הר"ן על זה ואע"ג דבירושלמי וכו', אמנם זה

תו גרסינן בגמרא (מ"ג) גבי גרוגרות וצימוקים שלא יאכל מהן עד שיזמין, היכי דמי, היכי דחזו בין השמשות למה להו הזמנה, ואי דלא חזו כי אזמין להו מאי הוי, פירוש, הזמנה דקדשה הקצאה מאי מהני. משמע אפילו היכא שנתייבשו בודאי למחר, מ"מ לא מהני הזמנה, מאחר שבין השמשות לא נתייבשו ואינן ראויין.

ויש שרוצין ללמוד מזה שהאיזמל שמלין בין בשבת או ביו"ט דאסור לטלטלו כי א"כ למול בו, אפילו עומד למול בו בשבת הוי כאלו הזמינו לכך מ"מ מאחר שבין השמשות אי אפשר למול בו שהרי אין מלין בלילה, א"כ מוקצה הוי מחמת חסרון כ"ס, כמו סכינים דארשכפי (סנה ק"ג ע"ב) דמודה ביה רבי שמעון, וכל דבר שאין ראוי בין השמשות אין מועיל לו הזמנה כדפירשתי.

ונראה דלא דמי, דהתם גבי גרוגרות וצימוקים ראוי כלל דהא מטרס סריחי ואקצי דעתה לגמרי, אבל האי איזמל ראוי לאכול בו ולעשות בו תשימיש המותר אפילו בין השמשות, אלא שהיה מכינו למול בו ולא לתשימיש אחר, מ"מ אינו מוקצה בזה, דסוף סוף מכינו לשבת עצמו, ולא אמרינן שסוף סוף נעשה מוקצה אחר המילה, כמו שפירשנו שצלו בו שנעשה מאוס כדלקמן בסוגיא (מ"ג) ג"ה לי דלא דמי כלל, דהכא לא נעשה מאוס מחמתו כשמקחו אחר כך, ומה שמצינעו למלאכתו ודאי להיות מוקצה מחמת חסרון כ"ס זה אינו, שהרי בין השמשות נמי עומד לכך, ולא בא לו שינוי אחר ואותה הקצאה דחסרון כ"ס ליתא, שהרי בין השמשות הוי כאלו הזמינו למול בו, א"כ בטלו ממנו אותה הקצאה לגמרי מאחר דאין מוקצה לחצי שבת. ועיין בתשובה (שו"ת מהר"ל סימן ט) שכתבתי על זה אי שרי לטלטלו או להצניעו מיד אחר המילה כי נמצא כתוב בדרשות מהר"ל (הלכות מילה) שנהגו איסור. וכן שמעתי בשם מה"ר אברהם מפראג, והוא נדפסה בשכ"ר שתי פעמים בתשובתו סימן א' ע"ב.

טעות. שהרי הר"ן לא הביא כלל דברי הירושלמי, ובסוף בית יוסף הגירסא 'כל זה' וזה סוף דבריו. והר"ן ג"כ מן דהלכה דמוקצה שיבשו מותר, ואחר כך כתב הבית יוסף דאע"ג דבירושלמי וכו'. ומדברי רבינו נראה שטעה בזה ודאי שדברים הללו כתבם הר"ן. והגהנו בסוגריים 'כל זה' להעמיד הדברים על דיוקם.

ע"כ. וכתב הר"ן (יה, ג מדפי הר"ף) [כל זה³]. אע"ג דבירושלמי בריש ביצה (פ"ב ה"א) קאמר בפשיטות דמוקצה שיבשו ואין הבעלים מכירין בו אסור, נקטינן כגמרא דידן.

כי ע"כ דין בהמת ח מסוכנת מערב יו ואם לא היתה מסו בריאה ששחטה ב לטלטלה להצניע. יבזוק הבהמה ע טריפה, מותר לו לישראל שלא יש ואם אינו. מתני' בהמה שמה ושאלו את שנטמאת, ונכנס י [לו], לא יזחם ממ כרבי שמעון, דתני הדלועין לפני הבהנ רבי יהודה אומר או אסורה. ומשני במכ קדשים. פירוש, שז ואינה נפדית דבעי דקתני עליה ועל דקדישא אף בהמה דקדישא הא דחזי דרב יוסף משמיה שמעון אף כבעלי בריאה שמוחרין ממשמיה דרבא דאמ חיים שמתו שאסו למימר. פירוש, מני ומשני הכא במאי ע דבי שמעון היא, דאסירא, הא לאו דש והנה הר"ף (יה, ג מ הכיאו דברי וטעמא דקדישא ה דקא במסוכנת. דו דמודה רבי שמעון דא"כ בסוף מי ש

בעזה"ש"ת

עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ

שו"ת

נשמת שבת

חלק ג (ב)

הלכות מוקצה

*

כולל בירורוי הלכות בהלכות שבת המצויים
(השייכים לשו"ע סי' ש"ח - שי"ב)

*

כל אלה חוכרו יחדיו בעזרת ד' יתברך ויתעלה

ע"י הצעיר באלפי

ישראל דוד הארפענעם

רב דביהמ"ד "ישראל והזמנים"

מח"ס ישראל והזמנים ג"ה, שו"ת ויברך דוד ה"ח

ספר תינוך ישראל, סי' נשמת ישראל ג"ה

שו"ת מקדש ישראל ז"ח, ושא"ס

ברוקלין נ.י. - אלוף תשע"ב לפ"ק

דפוס הכותב

מוקצה כלל) דאין מוקצה לחצי שבת (פי' היות שהיה מוכן בביהש"ש לטלטלו למחר בשביל המילה שיהיה למחר) יעו"ש [וצ"ע מה שהמהרש"ל הנ"ל בסוף דבריו מביא שמצא בר"י בשם הרמב"ן כדבריו, דבאמת שונה השיטות לגמרי, דלהמהרש"ל בשבת זו אינו מוקצה כלל (כי אם לאחר שהצניעו שאז חוזר להיות מוקצה מחמת חס"כ)] ובספרו יש"ש (פ"ג דביצה אות ט"ז) הוסיף משום דסכין של מילה גם עתה (לאחר המילה) ראוי לאכול בו ולעשות בו תשיש המותר, והרמ"א (ביו"ד סי' רס"ו ס"ב) זיכה שטרי לבי חרי, שמתחלה כ' דלאחר המילה מותר לטלטל האיזמל להצניעו בחצר המעורב וכו' וסיים דהא לא הוקצה בביהש"ש מאחר דהיה צריך לו באותו השבת עכ"ל, ומתחלת דבריו משמע שלא התיר רק לטלטלו כדי להצניעו (אבל מלבד זה אסור) [וכן נקט בדבריו הש"ך בנקה"כ] אבל מסוף דבריו משמע כהמהרש"ל שאינו מוקצה כלל [וכן נקט בדבריו הטו"ז] וכן הסכים הא"ר (סוסק"ה, שכן דעת הרמ"א והש"ך בנקה"כ מאחר שלא היתה מוקצה בביהש"ש כיון שידע שצריך לטלטלו בתוך השבת) וצ"ע.

וה"לכה הטו"ז לעיל בסי' ש"י (סק"ג) וביו"ד שם הסכים לאיסור כמהר"י סג"ל שבמהר"ל, שלאחר המילה שנעשה בו המצוה חוזר הדבר לאיסורו (ואף לפני המילה אסור לטלטלו שלא לצורך המילה) [וממילא דזה אינו בכלל אין מוקצה לחצי שבת דבאמת גם בתחלת השבת שלא לצורך המילה הוא מוקצה], אלא שהסכים עם הרמב"ן דלאחר המילה מותר לטלטלו באותו החדר (דייקא) כדי להצניעו, דבלא"ה יש לחוש שמא ימנע ולא ימול כלל, וכדמצינו במס' ביצה שהתירו סופן משום תחלתן [וצ"ע להטו"ז למה דוקא באותו החדר, ומהו אם באותו החדר אין מקום צנוע שיכול להצניע שם (כגון המל בביהכ"נ) באופן ששייך סברת התירו סופן משום תחלתן להתיר לו גם לטלטלו להצניעו

סימן קל"ד

לאחר גמר המילה אי מותר לטלטל ולהצניע את הסכין של מילה.

תשובה - נקטינן שלאחר המילה הסכין מוקצה, אבל כשיש חשש

שיגנבוהו או שמא יזקוק בו (הילדים) מותר לטלטלו כדי להצניעו. [ג] סימנים אלו כבר נדפסו בנשמת שבת ח"ו סי' כ"ט, וכדי שיהא המשכן אחר הדפסתו גם כאן, וז"ל שם] קיי"ל בסי' ש"ח (סעיף א') דסכין של מילה הוא מוקצה מחמת חסרון כיס, אלא שבנידונינו שאירע מילה בשבת דלצורך המילה מותר לטלטלו יש לדון אי אחר המילה חוזר לאיסורו או"ד כיון שהותרה הותרה, ודבר זה כבר נפתחה בגדולים דבס' המהר"ל (הלי' מילה אות כ"א) מביא בשם מהר"י סג"ל שתיכף אחר המילה יסירו מידם כל צורכי המילה דחשובים מוקצה להלאה שאין צורך בהן עוד, אבל לעומ"ז רבינו ירוחם (בתא"ו נתיב א' ח"ב) מביא בשם הרמב"ן כתשו' דמותר לטלטל הסכין ולהסירו אחר המילה, דמאחר שטלטל הכלי בהיתר מחזירו לאיזה מקום שירצה יעו"ש.

ובכוונת הרמב"ן ראיתי בטו"ז (יו"ד רס"ה סק"א) שפירש דבריו דסברתו להתיר מטעם דהתירו סופו משום תחלתו (כעין דמצינו במס' ביצה דף יא: שהתירו משום שמחת יו"ט כמה איסורי דרבנן סופן משום תחלתן), אבל במג"א (סק"ה) כ' לפרש בכוונתו על פי מה דקיי"ל בסי' ש"ח ס"ג דכל מוקצה שהוא בידו מטלטלו לאיזו מקום שירצה עיי"ב, והנפק"מ דלפי' קמא מותר לטלטלו כדי להצניעו אף לאחר שהניחו מתחת ידו, אבל לפי פי' השני אינו מותר אלא כל זמן שעודו בידו, אבל לאחר שהניחו בידו אסור לטלטלו וכמו שכ' המג"א שם.

והמהרש"ל בתשובה (סי' מ') דעתו להתיר לגמרי (דבשבת זו אין הסכין

יכול משהו להאכילם יזני מאפיה

יש לצורך

ה שנאפה יר (שדמין ימי החג) הם לצורך אין לו די ז, וברדאי ז לקטנים ליתן להם ית מקדש שבת אות ית המצות שממילא ת אז הוא זר השנים זמה איפה ית שאפה ליו מעות הג הנ"ל) לא נעשה

שליט"א ז בער"פ ליה היא ית עמק ז מוקצין ז, אבל ד עליהן ז ומותר

בחדר אחר, וכ"כ בס' ראשון לציון שם (דהא אף בביהש"ש היתה מוקצה שהרי אי אפשר למול בביהש"ש), אלא כדי שלא תאבד מותר להצניעו במקומו (שלא יבא לידי מניעה למול), וכ"כ בס' תור"ש (סק"ז) [לאחר שהעלה ג"כ כהטו"ז שהאיזמל מוקצה הוא מאחר שמיוחד רק למילה ואין עושין עמו שום שימוש אחר אין תורת כלי עליו, כמו עצים המיוחדים להסקה דקיי"ל דאין סומכין בהם קדירה ודלת כמבואר בס' תק"ב ס"ג, והטעם כ' שם הר"ן דמאחר שאין מייחדין אותו אלא להסקה בלבד אין תורת כלי עליהם, ויש לו דין מוקצה לשאר מלאכות יעו"ש, מיהו יש לדחות דשאני התם דלא עבידי לשימוש חוזר ודו"ק, ומה דממלא אדם קופתו עפר ומתנה עליו לכל דבריו שג"כ אינו שימוש חוזר משום שמיוחד לכל דבר], וכ"כ הקרבן נתנאל (פי"ז דשבת אות כ') דאף אם הניחו על הקרקע מותר להצניעו כדי שלא תאבד (דהתירו סופו משום תחלתו), מלבד אם כבר הניחו במקום משומר, וסיים עלה שכן עמא דבר, וכ"ה בס' דרך החיים ובחכמת אדם (כלל קמ"ט סכ"ט) דלכתחילה ידקדק שלא להסירו מידו, ובדיעבד כשיש חשש שתוגנב יש לסמוך על הרמ"א והש"ך שמקילים לטלטלו אף לאחר שהניחו מידו, והסכים לזה בשו"ת שאילת יעקב (סי' קכ"ט).

וכן בביאור הגר"א הסכים ג"כ לאיסור כהטו"ז [וע' חזו"א (סי' מ"ט אות ט') שכי' לבאר דבריו דס"ל דמה שמותר לטלטלו בשבת לצורך מצותו לא חשיב צורך אלא שנדחה מוקצה מפני המצוה], אלא שהגר"א מחמיר יותר מהטו"ז דאף כדי להצניעו (באותו החדר) אסור לטלטלו, דכאן לא מתירין סופן משום תחלתן דלא אמרו כן אלא בשמחת יו"ט יעו"ש [וצ"ע מה שנא שמחת יו"ט משאר המצוות].

ובחי' ח"ס (מהדו"ת ביצה דף יא). ראיתי סברא מחודשת שמותר לו לטלטלו כדי להצניעו דכמו שלצורך מילה מותר לטלטלו דלא הוקצה

בשביל כך כלל בידועו אחמול בביהש"ש שיהא צריך לו בשבת, כמו כן נמי לא אקציה מדעתיה עד לאחר שיצניענו מאחר שידע בנפשו בביהש"ש שלאחר השימוש בו יהא מוכרח להצניעו (ובלא"ה שמא לא היה נחית למול כלל).

והמג"א מסכים להלכה עם הרמב"ן דבאמת חוזר לאיסורו לאחר שנעשה בו מצוותו (ולא שייך כאן אין מוקצה לחצי שבת) [וכ"כ עוד המג"א בס' תקכ"ו], אלא שדעתו דכל זמן שהוא בידו מותר לטלטלו לכל מקום שירצה, ובנוגע פרט זה ע' בדברינו להלן בס' שלאחר זה מה שכתבנו בזה.

ואם יש חשש שאם ישאר הסכין במקום המילה שעלולין תינוקות להנזק בו בלא"ה מותר לטלטלו כדי להצניעו וכמבואר בס' ש"ח סעיף ה' וסעיף ח' דמותר לטלטל את המוקצה כדי שלא יזוקו בו [לשיטת שו"ע הרב אינו מותר אלא כדי שלא יזוקו בו רבים, ולהמ"ב מותר אף שלא יזוק בו היחיד (דאיסור מוקצה קיל משאר שבותים דבעינן שלא יזוקו בו רבים), ובמק"א כתבנו מזה].

אי מהני לשום הסכין לתוך תיק שלו

וראיתי בשו"ת מהרש"ג (ח"ב סי' פ"ג אות ד') שכי' ליעיץ (כשמי שעושה החיתוך עושה גם הפריעה) שיניח הסכין בתוך איזה כלי שיש עליה גם דבר היחיד כדי שיהיה הכלי בסיס לאיסור ולהיתר ואז יהיה מותר לו אח"כ לטלטל הכלי והסכין אשר עליה כדי להצניעה יעו"ש (ובזמנינו יש לכל מוהל תיק שמחזיק שם צרכי מילה, שברובם הם דברים המותרים בטלטול, ולדבריו יכול להניחו שם), ולא הבנתי מארי טעמא, חדא דאף באופן שנעשה בסיס לאיסור ולהיתר ודבר ההיתר הוא חשוב יותר מדבר האיסור אכתי מחוייב לנער ממנו את האיסור מקודם שמטלטל את הכלי, שנית דמאחר דבנידונינו הוא מטלטלו כדי להצניעו נמצא

שהטלטול הוא לצורך ז' דטלטול מן הצד לצו (ובדוחק יש ליישב דמכ לאותו המקום להשתמש אם עשר המילה בביהכ"ר ע' בדברינו בנש"ש הפמ"ג ועוד דמוקצה מחו בטלטול מן הצד (שאיין [נבמה שהקשינו שהא ד הבי"ח אף אם יהיה הפ בדבר ההיתר] ג"כ אין בס' תקכ"ה), מ"מ אכו לכתחלה לתוך כלי כשי משום הפסד

והלום ראיתי בשו"ת ג' קכ"ו) שכי' ליעיץ בידו הסכין של מילה ז' הסכין לתוך תיק המיו לטלטל הסכין אגב התיק להסכין מאחר שבביהשנ משם בשביל צורך המילו ס"ד די"א דאם היה ביד משם באמצע השבת לא המבואר בשו"ע סי' ש"ד כלי שמלאכתו לאיסור שמלאכתו להיתר יעו" בנשואי כלי השו"ע דאף בכלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו (על כלי המותר בטלטול) אב גמור, כגון מוקצה מחכ מחמת חס"כ, וכדקיי"ל אלא למת בלבד יעו"ב להסוברים דהוא מוקצה לו שום היתר טלטול (מו ובכה"ג לכו"ע לא מהני ועוד דבכלל כתבו כמו

ודה"ח ועוד) שיש חולקים על דין דשו"ע הנ"ל (בסי' ש"ח ס"ה) ואף בכשמל"א לא מהני היתר טלטול ע"י דבר המותר בטלטול עיי"ב ובשו"ע הרב ובמ"ב שם (סקכ"ו), ועשו"ת רע"א (סי' כ"ב) שדחה ג"כ עצה הנ"ל דאף להסוברים בעלמא דאם בדעתו ליטלו משם לא נעשה בסיס, מודי בכה"ג.

והגה"ק בעל מנחת אלעזר ז"ל קבע סכין של מילה על שלשלת כמו חכשיט.

☆☆☆

סימן קל"ה

שאלה - להאוסרים הנ"ל (כשאין חשש גניבה) מהו להמשיך טלטולו כל זמן שעוד הסכין בידו (כגון שהאב עושה החיתוך ושני עושה הפריעה) כדי להצניעו.

תשובה - מותר. הנה בסי' הקודם הבאנו ממג"א (סק"ה) מה שכי' לפרש בכוונת הרמב"ן דכל זמן שעוד הסכין של מילה בידו מותר לטלטלו למקום שירצה כדי להצניעו (והוא על פי מה דקיי"ל בסי' ש"ח ס"ג דכל מוקצה שהוא בידו מטלטלו לאיזו מקום שירצה), ויוצא מדברי המג"א דאף במוקצה מחמת חסרון כיס (דהוא המוקצה היותר חמיר) הדין כן שאם כבר הוא בידו דרשאי שוב לטלטלו לאיזה מקום שירצה.

ובדעת המהר"י סג"ל שהוצרך להסירו מיד מידו צ"ל דס"ל כשיטת הדה"ח וש"א המוכבא במ"ב (שם סקי"ג, ובסי' רס"ו סעיף י"ב בהגה) דדין הנ"ל לא נאמר אלא בכלי שמלאכתו לאיסור (שיש לו היתר לטלטלו לצורך גופו ומקומו) לא במוקצה מחמת גופו, ובפרט במוקצה מחמת חסרון כיס דחמיר מכולם (ע' הקדמת הפמ"ג לסי' ש"ח משב"ז אות א'), וצריך לומר דס"ל דאפילו אם נטלו בהיתר כנידונינו אעפ"כ אסור להמשיך לטלטלו יותר מן ההיתר (בשעת

שהטלטול הוא לצורך דבר האסור, והא קיי"ל דטלטול מן הצד לצורך דבר האסור אסור (ובדוחק יש ליישב דמסתמא צריכין נמי אח"כ לאותו המקום להשתמש שם במשך היום, ובפרט אם עשו המילה בביהכ"נ או ביהמ"ד), שלישית דע' בדברינו בנשמ"ש על הל' מוקצה דדעת הפמ"ג ועוד דמוקצה מחמת חסרון כיס אסורה אף בטלטול מן הצד (שאינן לה שום היתר טלטול) (נכמה שהקשינו שהא חייב לנער, הגם שלדעת הב"ח אף אם יהיה הפסד בדבר המוקצה (לא בדבר ההיתר) ג"כ אין חיוב לנער (ע' בדברינו בסי' תקכ"ה), מ"מ אכתי קשה דהיתכן לשומר לכתחלה לתוך כלי כשיודע שלא ינערנו אח"כ משום הפסד המוקצה).

והל"ם דאיתי בשו"ת גור אריה יהודה (או"ח סי' קכ"ו) שכי' לייעץ (כשאי אפשר להחזיק בידו הסכין של מילה עד שיצניענו) שיניח את הסכין לתוך תיק המיוחד להסכין ואז מותר לטלטל הסכין אגב התיק [שהתיק לא נעשה בסיס להסכין מאחר שבביהשמש"ש ידע שלמחר יוציאנו משם כשביל צורך המילה ומואר בשו"ע סי' ש"ט ס"ד ד"א דאם היה בדעתו בביהשמש"ש להסירו משם באמצע השבת לא נעשה בסיס] והוא על פי המבואר בשו"ע סי' ש"ח סעיף ה' דמותר לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור מחמה לצל אגב כלי שמלאכתו להיתר יעו"ש, וצע"ג דמבואר שם בנושאי כלי השו"ע דאף להמתירים שם זה דוקא בכלי שמלאכתו לאיסור שיש לו היתר טלטול לצורך גופו ומקומו (על כן מותר מחמה לצל ע"י כלי המותר בטלטול) אבל לא בכלי שהוא מוקצה גמור, כגון מוקצה מחמת גופו, וכש"כ במוקצה מחמת חס"כ, וכדקיי"ל דלא אמרו כבר או תינוק אלא למת בלבד יעו"ב, וממילא בנידונינו הלא להסוברים דהוא מוקצה הוא מוקצה גמור שאין לו שום היתר טלטול (מוקצה דמחמת חסרון כיס), ובכה"ג לכו"ע לא מהני אף לא ע"י כבר או תינוק, ועוד דכלל כתבו כמה אחרונים (טו"ז והגר"א

יש שיהא מדעתיה כנפשו ומוכרח ית למול
דבאמת נשה בו צי שבת) עתו דכל ו שירצה, לאחר זה
ה המילה יה מותר : סעיף ו. די שלא אלא כדי שלא יחוק שכותים :נו מזה]. שלו
אות ד"י החיתוך וזה כלי לי בסיס לטלטל ; יעו"ש זם צרכי כטלטול, וי מתרי לאיסור - מדבר האיסור דמאתר - נמצא